

KOMISIJA EVROPSKIH SKUPNOSTI

Bruselj, 11.4.2007
COM(2007) 160 konč.

**SPOROČILO KOMISIJE SVETU IN
EVROPSKEMU PARLAMENTU**

**SINERGIJA ČRNEGA MORJA – NOVA POBUDA ZA REGIONALNO
SODELOVANJE**

SPOROČILO KOMISIJE SVETU IN EVROPSKEMU PARLAMENTU

SINERGIJA ČRNEGA MORJA – NOVA POBUDA ZA REGIONALNO SODELOVANJE

1. UVOD – POTREBA PO REGIONALNI POLITIKI

Obalni črnomorski državi, Bolgarija in Romunija, sta se 1. januarja 2007 pridružili Evropski uniji. EU je bolj kot kdaj koli prej med svoje prednostne naloge uvrstila blaginjo, stabilnost in varnost sosednjih držav, ki ležijo ob Črnem morju.

Črnomorska regija¹ tvori ločeno geografsko območje, ki je bogato z naravnimi viri in ima strateško pomembno lego na stičišču med Evropo, Srednjo Azijo in Bližnjim vzhodom. Številno prebivalstvo regije ima veliko priložnosti in izzivov. Regija je hitro razvijajoči se trg z velikim potencialom razvoja in pomembno vozlišče energetskih in prometnih tokov. Prav tako pa je to regija z nerešenimi zamrznjenimi spori, s številnimi okoljskimi problemi in nezadostnimi kontrolami na mejah, kar spodbuja nezakonite migracije in organizirani kriminal. Kljub znatnemu pozitivnemu razvoju zadnjih let še vedno obstajajo razlike med posameznimi državami regije tako glede hitrosti izvajanja gospodarskih reform kot glede kakovosti upravljanja. Dinamičen regionalni odziv na vprašanja ima lahko velike koristi za prebivalce zadevnih držav, prispeva pa lahko tudi k splošni blaginji, stabilnosti in varnosti v Evropi.

Evropska unija si je z obsežnimi programi sodelovanja že močno prizadevala za pospeševanje demokratičnih in gospodarskih reform, spodbujanje stabilnosti in podpiranje razvoja v črnomorski regiji. EU je v tem okviru razvila tri pomembne politike: predpristopni proces v primeru Turčije, evropsko sosedsko politiko (na področju sodelovanja v črnomorski regiji je dejavnih tudi pet vzhodnih partneric evropske sosedske politike) in strateško partnerstvo z Rusko federacijo. Poleg tega je ES prispevala k celi vrsti sektorskih regionalnih pobud (glej Prilogo I).

Črnomorska regija ima velike možnosti in izzive, ki zahtevajo usklajeno ukrepanje na regionalni ravni. To vključuje poglobljene sektorje, kot so energetika, promet, okolje, migracije in varnost. Cilj okrepljenega regionalnega sodelovanja ni neposredno reševanje dolgoletnih sporov v regiji, lahko pa prispeva k večjemu medsebojnemu zaupanju in sčasoma pripomore k odpravi nekaterih ovir. Glede na to, da se kulture v črnomorski regiji med seboj prepletajo, bi okrepljeno regionalno sodelovanje imelo pozitivne učinke tudi zunaj same regije.

Prišel je torej čas, da se Evropska unija v še večji meri udeleži poglobljenega opredeljevanja prednostnih nalog in mehanizmov sodelovanja na regionalni ravni. V tem sporočilu Komisije je sinergija Črnega morja predstavljena kot nova pobuda za regionalno sodelovanje EU.

¹ Črnomorska regija (glej zemljevid v Prilogi II) vključuje Grčijo, Bolgarijo, Romunijo in Moldavijo na zahodu, Ukrajino in Rusijo na severu, Gruzijo, Armenijo in Azerbajdžan na vzhodu ter Turčijo na jugu. Čeprav Armenija, Azerbajdžan, Moldavija in Grčija niso obalne države, zgodovina, bližina in tesne vezi utemeljujejo njihovo regionalno pripadnost.

2. ZNAČILNOSTI SINERGIJE ČRNEGA MORJA

Namen Komisije ni predlagati neodvisno strategijo Črnega morja, saj je splošna politika EU v zvezi z navedeno regijo že določena v predpristopni strategiji s Turčijo, evropski sosedski politiki (ESP) in strateškem partnerstvu z Rusijo. Nadaljnji razvoj in zlasti dvostransko izvajanje teh politik bosta še naprej odločilnega pomena za strateški okvir.

Potrebna je pobuda, ki bi dopolnjevala te politike in osredotočala politični poudarek na regionalni ravni ter krepila postopke sodelovanja, ki so v teku. Poglavitna naloga sinergije Črnega morja bi zato bila vzpostavitev sodelovanja v okviru črnomske regije, pa tudi med regijo kot celoto in Evropsko unijo.

Ta popolnoma pregledna in obsežna pobuda temelji na skupnih interesih EU in črnomske regije ter upošteva rezultate posvetovanj z vsemi črnomorskimi državami. Prav tako bi krepila sinergije z obstoječimi regionalnimi pobudami, ki črnomoško regijo povezujejo z EU, kot je na primer Donavski proces sodelovanja², in gradila na njihovih izkušnjah.

Sinergija Črnega morja je zasnovana kot prilagodljiv okvir, ki bi zagotovil večjo skladnost in boljše strateške smernice. Ključno merilo za ugotavljanje koristnosti podpore Skupnosti, namenjene posebnim pobudam, mora biti dejavna udeležba – tudi finančna udeležba – neposredno vpletenih držav in regionalnih organov.

Ukrepi bi lahko segali preko meja same regije, ker so številne dejavnosti še vedno močno povezane s sosednjimi regijami, zlasti s Kaspijskim morjem, Srednjo Azijo in jugovzhodno Evropo. Pristop k črnomorski regiji bi bil tesno povezan s strategijo EU za Srednjo Azijo. Sodelovanje v okviru črnomske regije bi tako vključevalo precejšnje medregionalne elemente. Prav tako bi upoštevalo druge programe regionalnega sodelovanja, ki jih podpirajo mednarodne organizacije in tretje države³.

3. POGLAVITNA PODROČJA SODELOVANJA

Na samem začetku bi se sinergija Črnega morja osredotočala na tista vprašanja in področja sodelovanja, ki imajo skupne prednostne naloge in na katerih sta prisotnost in podpora EU že obsežni. To sporočilo vsebuje zato številne kratkoročne in srednjeročne naloge, povezane s temi področji⁴.

3.1. Demokracija, spoštovanje človekovih pravic in dobro upravljanje

Svet Evrope in OVSE sta določila standarde na področju človekovih pravic in demokracije, ki se uporabljajo za vse črnomske države. Prizadevanja EU na teh področjih so v glavnem dvostranska. Ukrepi, sprejeti na regionalni ravni, pa lahko znatno prispevajo k podpiranju in h krepitvi nacionalnih ukrepov. Regionalne organizacije Črnega morja so se v zadnjih letih zavezale, da bodo vzpostavile učinkovite demokratične institucije ter spodbujale dobro upravljanje in pravno državo. EU bi morala *podpirati te regionalne pobude z izmenjavo*

² Pobuda, ki so jo vzpostavili Avstrija, Romunija, Evropska komisija in Pakt stabilnosti, da bi razširili in poglobili Donavsko sodelovanje ter mu opredelili jasne politične in gospodarske razsežnosti.

³ Kot so na primer programi ZN, OVSE, OECD in Sveta Evrope ali „Sklada za regionalno sodelovanje v črnomorski regiji“ („Black Sea Trust for Regional Cooperation“) v okviru sklada GMF (German Marshall Fund) Združenih držav.

⁴ Konkretno naloge so v poglavjih 3 in 4 navedene poševno.

izkušenj o ukrepih za spodbujanje in varstvo človekovih pravic ter demokracije, tako da bi zagotavljala programe usposabljanja in izmenjave ter spodbujala regionalni dialog s civilno družbo.

3.2. Upravljanje migracij in izboljšanje varnosti

Izboljšanje upravljanja meja in carinskega sodelovanja na regionalni ravni zagotavlja večjo varnost in prispeva k boju proti organiziranemu čezmejnemu kriminalu, kot je trgovina z ljudmi, orožjem in mamili, ter k preprečevanju in upravljanju nezakonitih migracij. Uspešni primeri, kot je Misija pomoči EU na mejnih prehodih v Moldaviji in Ukrajini, kažejo, da lahko prispeva tudi k reševanju sporov.

Komisija bo kmalu predložila sporočilo o uporabi globalnega pristopa k migracijam za vzhodne in jugovzhodne soseske, v katerem bodo predstavljene nove *pobude o boljšem upravljanju migracij in spopadanju z nezakonitimi migracijami*. Ker čez črnomoško regijo potekajo pomembne nezakonite migracijske poti, je regionalno sodelovanje na tem področju še posebej upravičeno.

Komisija prav tako spodbuja države regije, naj še naprej razvijajo praktično sodelovanje na področju preprečevanja čezmejnega kriminala na splošno, s *posredovanjem izkušenj, pridobljenih pri drugih podobnih pobudah v jugovzhodni Evropi in na območju Baltske regije*. Z okrepljenim regionalnim sodelovanjem se bo *povečalo* tudi *izvajanje kazenskega pregona nacionalnih organov*, zlasti na področju boja proti korupciji in organiziranemu kriminalu. Regionalni akterji črnomoške regije bi lahko koristno *razvijali najboljše prakse, uvajali skupne standarde za shranjevanje in izmenjavo informacij, vzpostavljali sisteme za zgodnje opozarjanje v zvezi z nadnacionalnim kriminalom ter razvijali programe usposabljanja*. Gradili bi lahko na izkušnjah in dejavnostih Regionalnega centra za boj proti čezmejnemu kriminalu (SECI)⁵ in Centra za obveščanje in usklajevanje meja v črnomoški regiji.⁶

3.3. „Zamrznjeni“ spori

Komisija zagovarja stališče, *da bi EU v večji meri politično sodelovala pri tekočih prizadevanjih in tako imela dejavnejšo vlogo pri reševanju sporov (Pridnestrje, Abhazija, Južna Osetija in Gorski Karabah)*, ter predlaga, da bi morala EU *proučiti tudi načine za krepitev svoje udeležbe, npr. na področju spremljanja*. Sinergija Črnega morja bi lahko pomenila sredstvo, s katerim bi se splošno stanje obvladovalo z reševanjem s tem povezanih vprašanj, kot so upravljanje in nezadosten gospodarski razvoj, pa tudi pomanjkanje socialne kohezije, varnosti in stabilnosti. Posebno pozornost je treba nameniti *spodbujanju ukrepov za krepitev zaupanja v zadevnih regijah, pa tudi programov sodelovanja, posebej zasnovanih za povezovanje sicer sprtih strani*.

⁵ Pobuda za sodelovanje jugovzhodne Evrope (*South-East European Cooperation Initiative*), Regionalni center za boj proti čezmejnemu kriminalu ima sedež v Bukarešti, vanj je vključenih več črnomoških držav, ki so polnopravne članice ali opazovalke.

⁶ Center za obveščanje in usklajevanje meja v črnomoški regiji ima sedež v Burgasu. Zagotavlja informacije o nezakonitih dejavnostih v črnomoški regiji in pospešuje njihovo izmenjavo med obalnimi stražami.

3.4. Energetika

Črnomorska regija ima strateški pomen za varnost oskrbe z energijo v EU, saj je območje proizvodnje in prenosa energije. Ponuja veliko možnosti za raznovrstnost oskrbe z energijo in je zato pomemben sestavni del strategije EU za zunanjo oskrbo z energijo. Ta raznovrstnost in s tem večja varnost pri oskrbi z energijo sta v interesu naših partnerjev v regiji, pa tudi v interesu EU.

Komisija bo v okviru *dialoga o varni oskrbi z energijo* še naprej krepila svoje odnose s proizvajalci energije, tranzitnimi državami in potrošniki. Ta dialog bo spodbujal *pravno in ureditveno usklajevanje* na podlagi pobude Baku (glej Prilogo 1) in v okviru ESP ter dialoga o energiji med EU in Rusijo. Ta cilj bi se uresničeval tudi tako, da bi se Pogodba o ustanovitvi Skupnosti za energijo po potrebi razširila na Moldavijo, Turčijo in Ukrajino, pa tudi z memorandumoma o soglasju z Azerbajdžanom in Ukrajino, sporazumi o partnerstvu in sodelovanju ter trgovinskimi sporazumi, pogajanji za pristop k STO in, kadar je to primerno, z drugimi dvostranskimi energetskega sporazumi. Cilj je *zagotoviti jasen, pregleden in nediskriminatoren okvir* za proizvodnjo, prevoz in tranzit energije, ki bi bil v skladu s pravnim redom EU.

EU pomaga tudi državam regije, da bi se *bolje osredotočile na alternativne energetske vire ter energetske učinkovitost in varčevanje z energijo*, kar bo sprostilo pomembne energetske vire.

EU tesno sodeluje z regionalnimi partnerji, da bi okrepila energetske stabilnost z *nadgradnjo obstoječe in izgradnjo nove energetske infrastrukture*. Komisija v tem okviru in v sodelovanju s svojimi partnerji vzpostavlja *nov transkaspjski energetski koridor, ki bo potekal prek črnomorske regije*. Ta koridor bo vključeval več tehničnih možnosti za dodatno izvažanje plina iz Srednje Azije prek črnomorske regije v EU. Glede na naraščajočo količino nafte v tranzitu prek Črnega morja, ki povzroča vedno večje skrbi na področju varnosti in okolja, si poleg tega EU še posebej prizadeva, da bo za svoje *sodelovanje v regiji zagotovila trajnostno in ekološko razsežnost na področju nafte*. Številni projekti za gradnjo naftovoda, ki bi zaobšel Bospor, so v obravnavi (glej Prilogo I).

EU mora zato spodbujati *obsežne naložbe*, ki so potrebne, da se dosežejo zgoraj navedeni cilji.

Nenazadnje pa bo Komisija srednjeročno in v skladu s predlogom iz nedavnega Sporočila o energetskega politiki za Evropo⁷ *proučila možnost pravnega okvira med EU in regijo ESP*, ki bi upošteval skupne interese na področju varne oskrbe, tranzita in povpraševanja. Pripravila se bo tudi *študija izvedljivosti*, da se določi, ali je potrebno oblikovati skupen pravni okvir, ki bi zajemal države proizvajalke, države tranzita in države potrošnice.

3.5. Promet

Komisija mora še naprej dejavno *podpirati regionalno sodelovanje na področju prometa z namenom izboljšanja učinkovitosti, varnosti in varstva prevoznih dejavnosti*. EU bi gradila na izkušnjah vseh različnih pobud na področju prometa, ki so povezane s črnomorsko regijo (glej Prilogo I).

⁷ COM(2007) 1 konč. z dne 10. januarja 2007.

Komisija je v nedavnem sporočilu⁸ sprožila razpravo o tem, kako okrepiti sodelovanje v prometnem sektorju in *racionalizirati različne dejavnosti, ki se izvajajo na področju sodelovanja*. Treba si je še naprej prizadevati v okviru vzpostavljanja prometnih osi med Unijo in sosednjimi državami, kakor je to ugotovila skupina na visoki ravni. Treba je vzpostaviti tesno usklajevanje s pobudami v teku, kar bi moralo privedi do jasne razdelitve dela ali celo do delne združitve že obstoječih rednih dogodkov in struktur. Strategija TRACECA, ki naj bi se izvajala do leta 2015, bi morala še naprej zagotavljati pomembno podlago za razvoj regionalnega prometa.

Dialog o prometni politiki, usmerjen v približevanje pravnih ureditev, bi bil še naprej poglobitveni cilj. Komisija namerava pomagati pri opredeljevanju tistih ukrepov, ki bodo prispevali k enotni in dosledni uporabi ustreznih instrumentov in standardov. Konkurenčnost, sposobnost privabiti prometne tokove, izboljšanje varnosti, varstva, interoperabilnosti in intermodalnosti bi morali odločilno vplivati na pripravo načrtov za prihodnost. Pomembna cilja sta varnost v letalstvu in razširitev skupnega letalskega območja. Glede na vedno večje potrebe na področju prevoza ogljikovodikov bo pomorska varnost vključena med prednostne naloge. Treba bi bilo zlasti uskladiti na najvišjo možno raven uspešnosti prakse in postopke iz memoranduma o soglasju med Parizom in Črnim morjem o pomorski inšpekciji. Komisija predlaga, da se v celoti izkoristijo prednosti, ki jih ponujajo pomorski prevoz na kratkih razdaljah in celinske plovne poti, zlasti Donava.

3.6. Okolje

Na tem področju je vzpostavljenih več regionalnih procesov, njihovo izvajanje pa je v zamudi. Pomorska strategija EU in predlog Direktive o morski strategiji, ki ju je Komisija sprejela leta 2005⁹, priznavata potrebo po reševanju problemov morskega okolja na regionalni ravni. V skladu s pomorsko strategijo EU bodo države članice EU morale v vseh regionalnih morjih, ki mejijo na EU, zagotoviti sodelovanje z vsemi državami v regiji. V ta namen bodo države članice pozvane k delovanju v okviru konvencij o regionalnih morjih – vključno s Komisijo za Črno morje (glej Prilogo I). *Pristop Skupnosti h Konvenciji o varstvu Črnega morja pred onesnaženjem sodi med prednostne naloge*.

Države črnomske regije morajo okrepiti izvajanje večstranskih okoljskih sporazumov in vzpostaviti bolj strateško regionalno sodelovanje na področju okolja. V tem okviru bi se lahko pristop delovne skupine DABLAS, ki vključuje sodelovanje za izboljšanje naložb v vodnem sektorju, uporabil tudi za druga regionalna okoljska vprašanja, kot so varstvo narave, ravnanje z odpadki, industrijsko onesnaževanje ali onesnaževanje zraka, v kolikor bi regionalna strategija prispevala dejanske koristi. Komisija bi morala spodbujati tudi dejavnosti na regionalni ravni, namenjene boju proti podnebnim spremembam, zlasti s skupnim izvajanjem mehanizma čistega razvoja iz Kjotskega protokola, in vključiti države črnomske regije v mednarodne razprave o prihodnjem ukrepanju. Proučili bi se lahko tudi drugi mehanizmi, kot je dolgoročnejši razvoj nacionalnih sistemov za trgovanje s pravicami do emisij v okviru regije.

⁸ COM(2007) 32 konč. „Smernice za promet v Evropi in sosednjih regijah“. To sporočilo, ki temelji na priporočilih skupine na visoki ravni, ponazarja prve korake v smeri tesnejšega povezovanja transportnega sistema EU s sistemi sosednjih držav.

⁹ COM(2005) 504 in COM(2005) 505 z dne 24. oktobra 2005.

3.7. Pomorska politika

Sinergija Črnega morja pomeni priložnost za *dialog o celoviti pomorski politiki* Unije, ki se *uveljavlja* in katere cilj je čim bolj povečati trajnostno rast in ustvarjanje delovnih mest v sektorjih, povezanih z morjem, in obalnih regijah. To ne bi pomenilo le vzpostavitve mreže za medsektorsko pomorsko sodelovanje med službami, industrijskimi podjetji in znanstvenimi institucijami, temveč tudi *izboljšanje sodelovanja in povezovanja na področju varovanja morja* za zagotovitev varnosti pomorskega prometa in varstva okolja.

3.8. Ribištvo

Črno morje je pomembno ribolovno območje in večina njegovih staležev je čezmejna. Ker so številni v slabem stanju, *jim je treba z ukrepi na regionalni ravni pomagati pri njihovi obnovi*. Cilj EU bi bil *spodbujati trajnostni razvoj na podlagi upravljanja ribištva, raziskav, zbiranja podatkov in ocenjevanja staležev* v črnemorski regiji. *Proučiti je treba nove načine, da se zagotovi trajnostna in odgovorna uporaba ribolovnih virov v regiji. Treba je bolje izkoristiti možnosti, ki jih ponuja Generalna komisija za ribištvo v Sredozemlju in ki ima pooblastila tudi za Črno morje.*

3.9. Trgovina

EU je pomembna gospodarska in trgovinska partnerica črnemorskih držav, tesnejše vezi na področju gospodarskega sodelovanja in preferencialni trgovinski odnosi so pomemben sestavni del tega odnosa. Pristop vseh črnemorskih držav k STO in pogajanja EU za sporazume, ki naj bi nasledili sporazume o partnerstvu in sodelovanju z Rusijo in Ukrajino, bodo pomemben korak v smeri liberalizacije trgovine v regiji, EU pa bo *še naprej podpirala ta proces*.

Izvajanje trgovinskih in gospodarskih določb, predvidenih v akcijskih načrtih evropske sosedске politike, zlasti nadaljevanje reform za tržno gospodarstvo, ter postopno ureditveno približevanje zakonodaj in praks k pravnemu redu EU, ki je povezan s trgovino, imata še naprej pomembno vlogo pri olajševanju trgovanja in povezovanju na regionalni ravni.

Organizacije za regionalno sodelovanje črnemorske regije so predstavile več pobud za vzpostavitev območij proste trgovine. Načeloma je EU naklonjena ukrepom, ki prispevajo k pravi liberalizaciji trgovine, v kolikor so ti združljivi z večstranskim trgovinskim sistemom ali v kolikor odražajo obstoječe sporazume med ES in zadevnimi državami. Pri vsaki pobudi je treba ustrezno upoštevati dejstvo, da države članice EU in države, ki so na skupno trgovinsko politiko EU vezane s carinsko unijo, ne morejo samostojno sodelovati v regionalnih sistemih proste trgovine.

3.10. Raziskovalne in izobraževalne mreže

Komisija namerava *spodbuditi medsebojno povezovanje vseh držav regije v vseevropsko raziskovalno omrežje GEANT*.

V skupnem interesu je *zagotavljanje širokopasovnih povezav med raziskovalnimi in izobraževalnimi ustanovami* ter spodbujanje *pravnega in ureditvenega usklajevanja okvirov teh držav z okvirom EU*. Za doseg tega cilja je treba *ustanoviti neodvisne in učinkovite nadzorne organe*. Poleg tega pa je treba *spodbujati tudi razvoj širokopasovne infrastrukture in*

uvodbo spletnih storitev na področju e-uprave, e-poslovanja, e-zdravstva ter uporabo informacijskih in komunikacijskih tehnologij na področju izobraževanja in raziskav.

Program Tempus bo koristen instrument za vzpostavitev projektov sodelovanja med univerzami v EU in črnomorski regiji, ki so usmerjeni v reformo visokega šolstva.

3.11. Znanost in tehnologija

Na področju znanosti in tehnologije namerava Komisija spodbujati krepitev zmogljivosti in strateški dialog s črnomorskimi državami, zlasti na podlagi novih instrumentov v okviru 7. okvirnega raziskovalnega programa. Zagotovila bo, da bodo *posebne raziskovalne dejavnosti in zadeve skupnega interesa vključene v delovne programe 7. okvirnega raziskovalnega programa*, ter spodbujala sinergije med dejavnostmi, ki se financirajo iz 7. okvirnega raziskovalnega programa, ter dejavnostmi, ki se financirajo z drugimi ustreznimi finančnimi instrumenti ES.

3.12. Zaposlovanje in socialne zadeve

Države partnerice črnomorske regije se spopadajo s podobnimi izzivi, kot sta visoka stopnja brezposelnosti in zelo razširjena siva ekonomija, pa tudi z vprašanji, povezanimi s spodbujanjem dostojnega dela, kot so socialni dialog, socialna zaščita in enakost spolov. Boj proti revščini in socialni izključenosti je v središču številnih akcijskih načrtov evropske sosedске politike. Boljša vključenost etničnih manjšin in boj proti diskriminaciji sta ključni skrbi socialne kohezije v več črnomorskih državah partnericah. Regionalno sodelovanje na teh področjih bi lahko zagotovilo dodano vrednost, zlasti kar zadeva *izmenjavo informacij in najboljših praks, pa tudi pobude za krepitev ozaveščenosti, vključno s programi usposabljanja za zadevne uradnike, socialne partnerje in organizacije civilne družbe*. EU bi morala *podpirati tovrstne dejavnosti z ustreznimi programi tehnične pomoči*.

3.13. Regionalni razvoj

S pristopom Bolgarije in Romunije je financiranje regionalne politike Evropske unije postalo prvič dostopno obali Črnega morja. Programi regionalne politike v teh dveh državah članicah bodo prispevali k izboljšanju konkurenčnosti njunih obalnih regij, zlasti pa razmer na področju okolja, s posebnim osredotočenjem na lizbonsko in göteborgsko agendo. Znanja, pridobljena v okviru teh programov, se bodo lahko izmenjevala na območju Črnega morja na podlagi programov sodelovanja iz točke 4.

4. ČEZMEJNO SODELOVANJE TER VLOGA LOKALNIH AKTERJEV IN CIVILNE DRUŽBE

Komisija je vzpostavila program čezmejnega sodelovanja za Črno morje v okviru evropskega sosedskega in partnerskega instrumenta (ENPI). Ta „program skupnega morskega bazena“ se osredotoča na *podpiranje civilne družbe in sodelovanja na lokalni ravni na obalnih območjih Črnega morja*. Program se bo upravljal na lokalni ravni v okviru regije, partnerji pa bodo skupno odgovorni za njegovo izvajanje.

Ta program spodbuja *krepitev stikov med mesti in skupnostmi, univerzami, izvajalci na področju kulture in organizacijami civilne družbe, vključno z organizacijami potrošnikov, v črnomorski regiji*. To povezovanje ima lahko zelo pomembno vlogo na območjih spopadov, kjer se akterji civilne družbe izkažejo za še posebej koristne pri vzpostavitvi sodelovanja s prebivalci in med njimi.

Poleg tega bodo vzpostavljeni novi programi čezmejnega sodelovanja med Bolgarijo in Romunijo (financiral jih bo Evropski sklad za regionalni razvoj) ter med Bolgarijo in Turčijo (financiral jih bo Instrument za predpristopno pomoč). V obeh primerih se bodo omogočili ukrepi na morju in obali, ki bodo okrepili razvijanje povezav in sodelovanja na zahodni obali Črnega morja.

5. KREPITEV EVROPSKE SOSEDSKE POLITIKE

Pet držav črnomske regije je sklenilo partnerstvo evropske sosedске politike. Krepitev evropske sosedске politike, vključno z vzpostavitvijo tematske razsežnosti ESP, in postopno oblikovanje poglobljenih in celovitih sporazumov o prosti trgovini bi obogatila sodelovanje s Črnim morjem. Odprava ovir za zakonita potovanja, nov sistem štipendiranja v okviru programa Erasmus Mundus – področje zunanjega sodelovanja, pa tudi okrepljeno sodelovanje med univerzami bi lahko prispevali k olajšanju regionalnih stikov.

Predlagani Sklad za spodbujanje naložb v sosedstvo, namenjen državam, ki imajo opredeljene akcijske načrte ESP, bi lahko prispeval k pripravi in sofinanciranju naložb v infrastrukturo, zlasti na področju energetike, prometa in okolja ter v tesnem sodelovanju z mednarodnimi finančnimi institucijami, kot sta EIB in EBRD.

6. VLOGA REGIONALNIH ORGANIZACIJ

Komisija ne predlaga ustanovitve novih institucij ali dodatnih birokratskih struktur. Črnomske države bi ostale poglavitne sogovornice EU, tako v dvostranskem okviru kot v okviru razprav na regionalni ravni. Poglavitni del prispevka ES se bo še naprej zagotavljal na podlagi vzpostavljenih sektorskih programov, s katerimi upravlja Komisija.

EU pa bi morala biti pripravljena okrepiti stike z regionalnimi organizacijami. Namen regionalne pobude EU v Črnem morju je zagotoviti celovit pristop, ki bi vključeval vse države v regiji; veliko število članic Organizacije za črnomorsko gospodarsko sodelovanje (BSEC)¹⁰ in dejstvo, da sta Rusija in Turčija ustanovni članici Organizacije, pomenita zato odločilno prednost, ki bi lahko znatno prispevala k uspehu sinergije Črnega morja.

Povezave med EU in BSEC bi prvotno služile dialogu na regionalni ravni. V tem okviru se lahko organizirajo srečanja med visokimi uradniki z namenom boljšega usklajevanja konkretnih projektov.

Organizacija uvodnega političnega srečanja na visoki ravni bi zagotovila politično usmeritev in vidnost sinergije Črnega morja. Če bi se partnerice, vključene v sinergijo Črnega morja, tako odločile na podlagi vidnega napredka, se lahko organizirajo redna ministrska srečanja držav EU in držav BSEC. Po teh ministrskih srečanjih bi se lahko organizirali sestanki med EU in partnericami ESP iz črnomske regije, na katerih bi se lahko odvijala posvetovanja o vprašanjih, povezanih z ESP. Sinergija Črnega morja bi prav tako izkoristila prednosti koristnih stikov, ki že obstajajo med Evropskim parlamentom in Parlamentarno skupščino BSEC.

¹⁰ BSEC je bila ustanovljena leta 1992 in se leta 1999 preoblikovala v mednarodno organizacijo. Prvotno je bila osredotočena na gospodarsko sodelovanje, postopoma pa je svoje dejavnosti razširila. Članice te organizacije so vse črnomske države iz opombe 1, Albanija in Srbija.

Trenutno ima sedem držav članic EU status opazovalke v okviru BSEC¹¹. Kot odgovor na pobudo BSEC namerava tudi Komisija pridobiti status opazovalke ter podpreti vloge za pridobitev statusa opazovalke, ki jih predložijo države članice EU.

Hkrati pa bo Komisija še naprej pripravljena na vse ustrezne možnosti sodelovanja, ki jih lahko zagotovijo drugi regionalni organi in pobude. Ker je Forum za Črno morje¹² usmerjen v regionalna partnerstva in mreže, bi lahko bil še posebej koristen na nevladni ravni, tj. ravni civilne družbe.

7. FINANČNA PODPORA

Splošno načelo bi bilo načelo sofinanciranja. Finančna podpora Skupnosti bi bila po potrebi na voljo v okviru nacionalnih, regionalnih in čezmejnih programov ENPI ter drugih instrumentov zunanje pomoči, za države članice EU pa v okviru Evropskega sklada za regionalni razvoj. Večja prilagodljivost novih instrumentov financiranja ES bi morala olajšati financiranje pobud za regionalno sodelovanje.

Regionalne dejavnosti EBRD in EIB, pa tudi Črnomorske banke za trgovino in razvoj¹³ so že obsežne, sinergija Črnega morja pa bi lahko na podlagi izkušenj, pridobljenih v okviru programov, kot so partnerstva severne dimenzije, ponudila nove možnosti, vključno z oblikovanjem mehanizmov za skupno financiranje.

8. SKLEPNE UGOTOVITVE

Sestava držav črnomorske regije se je v zadnjih letih občutno spremenila in se bo še naprej razvijala. Pod takimi pogoji bi EU z novo pobudo za regionalno sodelovanje koristno dopolnjevala svoje obstoječe obsežne dvostranske in sektorske dejavnosti.

Prisotnost Evropske unije v črnomorski regiji odpira nove perspektive in možnosti. Da bi se okrepila stabilnost in blaginja regije, je treba zagotoviti skladnejša in dolgoročnejša prizadevanja, ki bi pomagala pri celovitem izkoriščanju teh možnosti. Večja vključenost EU v regionalno sodelovanje v črnomorski regiji bo prispevala k dosegi tega cilja.

¹¹ Češka, Nemčija, Francija, Italija, Avstrija, Poljska in Slovaška.

¹² Pobudo za Forum za Črno morje je dala Romunija.

¹³ Črnomorska banka za trgovino in razvoj (BSTDB) ima sedež v Solunu. Delničarke so ustanovne države članice BSEC.

ANNEX I

Recent and Ongoing EU activities at regional level

Already in a 1997 Communication¹⁴, the Commission stressed the need to support cooperation in the Black Sea region and suggested appropriate areas for Community programmes. In the ensuing period the EC has contributed to a number of initiatives and cooperation programmes of regional relevance, notably:

1. THE BAKU INITIATIVE

This is a framework to enhance cooperation in both the energy and transport fields and to stimulate progressive convergence towards EC principles.

2. THE INOGATE PROGRAMME

The Interstate Oil and Gas To Europe pipelines, INOGATE, improves the security of energy supply through multi-annual technical assistance programmes. It is supported by the EU-Black Sea and Caspian Sea Basin and its Neighbouring Countries Energy Cooperation Secretariat, as was agreed at the Astana Ministerial Conference on 30 November 2006.

3. ENERGY INFRASTRUCTURE

The Commission has been working with others on upgrading the energy infrastructure. Major projects have been carried out, including the Baku-Supsa and the Baku-Tbilisi-Ceyhan oil pipelines as well as the Baku-Tbilisi-Erzurum gas pipeline. Furthermore, a number of projects of new energy infrastructure are currently considered. These include the reversal of the Brody-Odessa pipeline and its extension to Plock in Poland, as well as the Constanza-Omisalj-Trieste, Burgas-Vlore and Burgas-Alexandroupolis oil pipelines. In addition, the Commission has acted as a catalyst for the agreement between Greece and Turkey for the completion of a gas pipeline linking the two countries with a possible extension to Italy.

4. TRACECA

The TRANsport Corridor Europe Caucasus Central Asia (TRACECA) programme provides technical assistance covering road, rail, aviation and maritime transport connections from Central Asia to Europe. It was originally a Community programme but since 1999 it is regulated by a multilateral agreement with intergovernmental structures.

5. HIGH LEVEL GROUP INITIATIVES

In 2004, the European Commission established the High Level Group on the Extension of the Major Trans-European Transport Axes to the Neighbouring Countries and Regions. The HLG

¹⁴ COM(97) 597 final. Communication on Regional Cooperation in the Black Sea Area

delivered its recommendations in December 2005. Many of the initiatives put forward by the High Level Group are pertinent to the Black Sea region.

6. ENVIRONMENT

The Commission actively contributes to the work of the Black Sea Commission, the executive body of the Convention on the Protection of the Black Sea against Pollution, which was signed in 1992 by the six littoral states. Furthermore, the Commission chairs the Danube Black Sea Task Force, which was set up by the countries of the Danube-Black Sea region in 2001 to encourage a strategic focus on investments in the field of water.

7. CONFLICT RESOLUTION

The Commission has contributed to activities aiming at conflict resolution, notably through the Border Assistance Mission for Moldova and Ukraine.

8. NATIONAL RESEARCH AND EDUCATION NETWORKS

The interconnection of the National Research and Education Networks (NRENs) to the pan-European research backbone GEANT has been achieved for all the European Union Member States and Candidate Countries. As regards Moldova and the Caucasus countries, they are only linked with very limited capacity, while the Ukraine is not linked at all, which constitutes a major blocking factor to the further development of research and education efforts in the region.

9. SCIENCE AND TECHNOLOGY

Efforts to consolidate the potential of the Black Sea countries and to establish stronger links with the scientific community of the EU were spearheaded by the INCO Programme of the 6th Framework Programme for Science, Technology and Development (2002-2006). This programme was aimed at the Bulgaria, Romania and Turkey as well as eastern ENP partners. The Framework Programme included additional and substantial cooperation with the latter, particularly through the INTAS Programme which focused on cooperation between the EU and Eastern Europe and Central Asia. In September 2005, the Ministers of countries that belong to BSEC adopted a '*BSEC Action Plan on cooperation in science and technology*'. This plan was developed with European help for a 4 years period. It aims at enhancing S&T cooperation among the Black Sea countries as well as between BSEC and the EU. The Commission participates in all S&T Working Group meetings to assist in the implementation of the Action Plan.

Annex II - Black Sea Country Map

MapID: 1490
Production Date: 21 February 2007

0 87.5 175 350 Kilometers

Scale 1:9,000,000 for A4 printing ; Projection: World Mercator ; Source: Gaull Administrative dataset (Reference 2006)

SL

SL